

Il davos onns ei la Surselva era stada pertuccada repetidamein d'aua gronda e bovas. Plans per zonas da prighel documenteschan ils prighels e surveschan aschia alla planisaziun locala.

KEYSTONE

La lavur s'avonza

Cartas e plans per zonas da prighel ein en elavuraziun – era en Surselva

DA HANS HUONDER / ANR

■ **Las malauras dils davos decennis han sensibilisau las autoritads e la populaziun da sefatschentar pli intensivamein da cartas e plans per zonas da prighel. En l'entira Svizra ein quels il mument en elavuraziun. Fetg bein s'avonza la lavur era en Surselva.** Las cartas da prighel pertuccan territoris habitai periclitai d'eveniments dalla natira. En quei connex vegn differenziu denter lavinas, curdada da crappa, bovas ed auva gronda. Las cartas porschan informaziuns davart la surfatscha dil territori che savess vegnir donnegiaus. Plinavon dattan ellas era ina survesta con savens e con intensiv ch'eveniments dalla natira sepresentan en in territori. Las cartas da prighel surveschan sco basa per la planisaziun dil nez. Aschia san territoris periclitai vegnir utngi. Medemamein ein ellas in mied en connex cun la planisaziun da mesiras da protecziun sco per exempel lavineras. Plinavon ein ellas in impurtant instrument arisguard la planisaziun en seracass.

Finizun entochen 2011

Sco quei ch'igl Uffeci federal per ambient communichescha ein rodund 50 pertschien dallas cartas da prighel realisadas, 20 pertschien dapli che 2006. Quei muossa ch'ils cantuns e las vischnauncas fan grondas stentas sin quei sector. Sco quei ch'igl uffeci constatescha han las malauras da 2005, respectiva-

mein 2007 sfurzu las autoritads d'agir, cun prioritad era en connex cun territoris ch'eran buca tschaffai ni nua che quei era succediu mo parzialmein. La confederaziun fa tut il pusseivel per garantir ina finizun da quella lavur igl onn 2011. Sin fundament digl engaschi actual duess quella finamira esser contonschibla. Novissimamein ei il stan dalla lavur dallas cartas dils cantuns, respectivamein dallas vischnauncas, era da veser sin internet. Las cartas ein da catter sin la homepage digl Uffeci federal per ambient sut il cavazzin prighels dalla natira. Igl ei pusseivel da prender investa dallas cartas dil cantun ni era dallas singulas vischnauncas. Las enconuschentschas dil prighel ein era pil singul ina mesira da prevenziun.

Lavur per specialists

Fetg bein s'avonza la lavur concernent las cartas, respectivamein las zonas da prighel el cantun Grischun. Tenor *Christian Wilhelm* dalla partizun dils prighels dalla natira ei il Grischun dapi 30 onns lundervi da realisar ed actualiar quellas. Ils plans ein ligonts per las vischnauncas el rom da lur revisiuns dalla planisaziun locala. Scadina vischnaunca dispona d'in plan da zonas, singulas d'in pli detagliu che autras. Sin fundament dils eveniments dalla natira dils davos onns ein ils plans vegni adattai, ils detagls, respectivamein las enconuschentschas novas ein vegnidadas aschuntadas. Il mument ein rodund 70 pertschien dalla lavur fatgs el

cantun Grischun. L'incumbensa da realisar ils plans ei surdada a biros d'inschignier e geologs privats. L'entira lavur ei sutmessada alla cumissun da prighels dil cantun. Onn per onn impunda il cantun Grischun denter 800 000 ed in milliun francs per l'elavuraziun dallas cartas e dils plans.

Ina buna part ei fatga

Lavur speditiva vegn era prestada sin quei sector en Surselva, sco quei ch'igl inschignier forestal regional *Bernard Riedi* digl Uffeci d'aua Surselva ha detg sin domanda dall'Agentura da novitads rumantscha: «Il mument ein rodund 90 pertschien dils plans per zonas da prighel realisai. Tier las cartas da prighel essan us il mument tier in stan da 35 pertschien, entochen la fin 2011 vegn ina cumpart da 80 pertschien ad esser realisada.» Suentter las malauras dil 2002 ei vegniu dau prioritad a plirs objects, surtut territoris pertuccai da catastrofes sco a Schlans, Trun ni era Tersnaus en Val Lumnezia. Entochen uss eran numnadamein surtut las zonas da prighels cun lavinas vegnidadas tschaffadas, essend che quellas eran enconuschentas sco prighels da pli gronda dimensiun. Ultra dallas malauras d'avon rodund sis onns ei la Surselva era stada pertuccada igl onn 1987 d'aua gronda. Quels eveniments han caschunau gronds donns ed aschia pretendiu in'adattaziun era dallas cartas, respectivamein dils plans per zonas da prighel.

■ GRISCHUN

Open Air Trin enquera «Newcomer»

(lq) Ils 4 ed ils 5 da fenadur ha liug igl emprem «Newcomercontest» pigl Open Air Trin el Palazzo a Cuera. Il program digl open air che ha liug dils 1 tochen ils 3 d'uoost vulan ils organisaturs completar cun duas bands giovanas. Il venderdis emprovan las bands «Spinfire» dall'Engiadina, il trio da rock alternativ «Smoke Bubbles», la band da ska «No Future» da Glion e «Khurius» d'acquistar in plaz per sepresentar l'entschatta uost a Trin-Mulin. La sonda sepresentan culla gruppa da rock «Influenza» e la gruppa da punk «Indefinied Illness» gest duas bands dall'Engiadina per l'emprema gada a Cuera. Empau dapli experientscha sin tribuna han las gruppas «Senseless» dalla Tumliasca e «Chestnuts». Il venderdis sco era la sonda sera siara la concorrenza mintgamai cun in «headliner». Il venderdis sera ei quei la band da reggae «Rude Rich and the Highnotes» e la sonda sera ils poets da rock «Virus of the Cactus».

■ CASA MELNA FLEM

Exposiziun davart las auas

(lq) L'exposiziun da stad ella Casa melna ei dedicata al gir dallas auas. L'exposiziun «Aua correcta – dalla relaziun dil carstgaun tier sias auas» arva ils 5 da fenadur allas 17.00 e cuoza tochen ils 19 d'october. Quella exposiziun vala sco contribuiziun alla debatta actuala tiel tema protecziun encunter auva gronda, construcziun d'ovras hydraulicas e maletg da cuntrada. Ella muossa sin fundament da projects realisai e planisai la transformaziun dallas auas e dalla cuntrada da pli baul ed oz en Svizra e principalmein el Grischun.

■ ARTG PERSONAL

Gratulaziun a Dardin: Oz festivescha *Elisabeth Cathomen-Albrecht* da Dardin siu 95avel natalezi. Tes 6 affons cun lur famiglias, biadis e sutbiadis gratuleschan da cor ed engrazian per il bien quita che Ti has giu. Nus selegrein da saver passentar aunc enquals bials muments cun Tei.

■ CAMP CADI I

Adatg, ils Sursilvans sin viseta en Tiaratudestga

La notg vargada vess dau raschun da buca ver aschi buna luna. Entgins affons vessen giu queidas da provocar ils menaders. Mo encunter granit grischun dat ei neginas schanzas. Sco quei ei aschia l'emprema seras el camp, va quei nuota aschi tgunsch. Durmir en in letg jester ei buca causa da mintgin! Aschia essan vegni sin differentas ideas che fussen realisablas duront la notg. Ils menaders han denton impediui quei cun buca far «maraton», mobein cun schar lavar vischala. Quei ha gidau. Allas 07.00 essan nus levai. Oz mein nus sin viadi. Quel meina nus cun tren a Konstanz, suenter vinavon cun bastiment a Unteruhldigen e leu fagein nus ina viseta tier las palissadas (Pfahlbauten). Suentermiezdi fagein nus ina cuorta viseta cun il bastiment sin l'insla Mainau. Nies viadi meina nus vinavon a Friedrichshafen encunter Romshorn. Naven da leu cul tren encun-

ter Mannenbach. Tard la sera essan nus turnai a casa, staunchels dil strapaz ein tuts sederschi enta letg.

La sera vein nus puspei fatg da pigliar ed ils menaders han puspei gudignau. Els ein claramein pli fermes. Tgi dat balla, auters fan trenaments per la Mini-Playback-Show e las buobas grondas han conjunctura aulta da paterlar. Staunchels dil liung di essan nus semess la notg el las plemas e vein astgau durmir sco tais. El camp eis ei aschia ch'ins drova buca svegliarin: Ils participonts giuvens fan bein endamen cu igl ei uras da levar. Aschia ei il durmir vegnius scursanius tier ina u l'autra gruppa, cun quei ch'ils vischins dasperas fagevan bravamein canera.

Sche Vos Veis interess tgei che nus fagein, visitei nossa homepage sut www.campscadi.ch. Bugen legin nus era Vos commentaris el cudisch da hospis.

Menadras e menaders

Da quella bialaura dat ei mo ina pusseivladad: Ir a far bogh.

MAD

La Quotidiana presenta l'annada 2007

Adina puspei aud'ins dalla digren da naschentschas en Surselva. Avon entgins onns naschevan en Surselva rodund 600 affons, ils davos onns ei il diember sesminuius sin pli pauc che la mesadad. La Quotidiana ei denton loscha da mintga niev Sursilvan e mintga nova Sursilvana e less per quei era porscher ad els ina plattforma per sepresentar. Mintga quartal presentein nus ils affons ch'ei naschi duront igl onn 2007. Els festiveschan uonn lur emprem natalezi e quei ei nies gest da gratular ad els.

Tarmettei pia ina foto actuala da vies affon cun las suandontas indicaziuns:

- num e prenum digl affon
- data da naschentscha
- liug da domicil
- num e prenum dils geniturs

La foto digitala duei esser si pli pauc 500 KB. Fotografias da handy ein buc adattadas, fotos sin pupi perencunter bein. Secapescha che lezzas vegan returnadas.

La secunda ediziun cumpara il fanadur. Ella cumpegia ils affons ch'ei naschi il secund quartal 2007 (avrel–zercladur 2007). Las fotografias e las indicaziuns ein dad inoltrar entochen ils 4 da fanadur 2008 alla suandonta adressa:

La Quotidiana
L'annada 2007
Via centrala 4
7130 Glion

e-mail: redaktion-lq@suedostschweiz.ch

Ord il ravagl dallas annunzias inoltradas trai la diala da cletg mintga quartal treis victurs che gudognan premis mess a disposiziun da differentes sponsurs. La Quotidiana selegra dils purtrets dils affons sursilvans ed engrazia per la collaboraziun.

LA QUOTIDIANA

Editor: Hanspeter Lebrument

Delegau dil cussegl d'administraziun:
Andrea Masüger

Schefredacziun:

Martin Cabalzar, schefredactor (mc)
Gieri Antoni Caviezel, substitut/producent (gac)

Redacziun:

Andreas Cadonau (ac), Erwin Caduff (ec),
Giusep Venzin (gv), Susi Bearth (sb/anr).

Collavuraturas redacziunals:

Sandra Monn (sm),
Alice Bertogg-Darms (ab/anr).

Adressas:

redacziun centrala:
La Quotidiana, Via centrala 4, 7130 Glion,
tel. 081 920 07 10, fax 081 920 07 15.
E-mail: redaktion-lq@suedostschweiz.ch

Editura Südostschweiz Presse AG,

Via dalla caserna 1, 7007 Cuira;
tel. 081 255 50 50, fax 081 255 51 00
Manader da l'editura: Beat Ravaoli
Servetsch d'abunents e da distribuziun:
tel. 0844 226 226, E-Mail abo@suedostschweiz.ch

Inserats

Südostschweiz Publicitas AG,
Via centrala 4, 7130 Glion
tel. 081 920 07 17, fax 081 920 07 18,
E-mail: ilanz@so-publicitas.ch

Südostschweiz Presse AG